

szerepeiket bölcsen megosztva végrehajtsák azokat a föladatokat, amelyeket Európában senki más nem tölthet be.

A szankciók elleni háború után Olaszországnak szükségszerűen a Földközi Tenger nyugati fele, azaz Franciaország ellen kellett fordulnia, mert Franciaország a mai Róma Kartágója. Mint a második Pun háborúban, az összecsapás most is Spanyolországban kezdődött. Csak azután, hogy az Ibériai félszigeten győzött, tudta Róma Kartágót megsemmisíteni.

Spanyolország, mint az Atlanti Óceán, a Földközi Tenger és Észak-Afrika öre lehetővé teszi Olaszországnak az előnyomulást Gibraltáron át. Olaszország Spanyolország szövetségével letörheti Franciaország hatalmát a Földközi Tenger nyugati részén és megvetve lábát a Baleári szigeteken és a Spanyol Marokkóban, elvághatja Franciaország közvetlen kapcsolatát afrikai katonai tartalékaival.

„L'Ouvre“ (8. II.) jelenti, hogy a fizikai Nobel díjat Euriko Ferini római egyetemi tanár kapta meg, akinek Stokholmból való visszatértekor ünnepélyes fogadtatást készítettek elő (többek között a római királyi akadémia tagjával akarták kinevezni). Időközben kitudódott, hogy édes-anyja zsidó.

Gazdasági szemle

(Németország és Olaszország gazdasági nehézségei)

A hat éve uralmon levő nemzeti szocializmus gazdálkodása, a következő képet mutatja:

1933-ban a Reichsbank aranykészlete 800 millió márka értékű volt, ma 70 millió. A külföldi tartozások fizetését beszüntették és újabb külföldi kölcsönre, amelyre a fegyverkezési programhoz oly nagy szükség lett volna, nem volt semmi kilátás. Így pénzügyi és gazdasági téren is a belföldi erők

ami miatt az egész előkészületet lemondták. Sőt mi több hivatalosan jelentették neki Stockholmba, ahol a diploma ünnepélyes átvétele miatt tartózkodik, hogy még katedrájától is megfosztják. A híres tudós, mélyen csalódva elhatározta, hogy elfogalja az Egyesült Államok lelkes meghívását és, hogy nem is tér vissza hálátlan hazájába, hanem családjával együtt azonnal az új világba megy.

„L'Ordre“ (28. II.) jelenti, hogy Olaszországon keresztül osztrák csapatokat szállítottak Abessziniába. Az elszállítás előkészületeit a legnagyobb titokban tartották. Az emberek a négyéltig tartó katonai gyakorlatok után mozgósították. Családjuk nem sokkal később Addis-Abeba-ból keltezt leveleket kaptak. Fölük. Feleségeik és anyáik több ízben tiltakoztak a munkás börtönben, ahol segélyüket kapják.

Ez az Abessziniába küldött osztrák katonaküldemény, ügylátszik büntető rendszabály azokkal az elemekkel szemben akik még nem hódoltak be a rendszernek. E föltevést az a tény is igazolja, hogy az Abessziniába küldött osztrák tisztakat megfosztották rangjuktól és a legnehezebb munkákat mint közlegények végzik...“

mozgósítása vált szükségessé. A zsidók vagyonát lefoglalták. További pénzügyi akcióknál, olyan eszközökhöz kellett folyamodni, hogy az egész világ minden árnyalatú közgazdászja képtelen volt ezek helyességében hinni. A gazdálkodás nem volt tervszerű s majdnem évenként változott, aszerint, hogy az adósságok miként halmozódtak. A gazdasági élet a kül- és belpolitikai élethez van kötve. Miután nem volt elegendő pénzügyi erő a hatalmas állami

szállításokat készpénzben fizetni — gondoskodni kellett megfelelő hitelről. Az első eszköz a váltó volt. De az állami szállítások halmozódásával, a váltók mennyisége is szaporodott és ha az esedékesség napján az állam nem fizet, bekövetkezhet egy nem kívánatos infláció. Ezért áttértek a bón-rendszerre. A bón hat hónap lejártával vált esedékessé, kamatot nem hozott és leszámítolni sem volt szabad. A váltók és bónok, csak az állami szállítás fizetési eszköze volt. Ezenkívül még konszolidációs stb. kölcsön (ami minden állampolgárra köteles volt) címén a német állam adóssága több mint 40 milliárd márkára szaporodott, nem számítva a párt, állami vállalatok, városok stb. adósságait. És amikor az adóterhek és államkölcsönök a német gazdasági életet megbénítják, egy új bón-rendszerrel találunk ki. Az új bónokkal az állam a szállítások 40%-át fizeti és 60%-ot készpénzben ad. Két típusú bón kerül forgalomba. Az első típus mint fizetési eszköz, forgalomba is kerül, de nem hoz kamatot. A második nem kerülhet forgalomba, de elzalogosítható és 4% kamatot hoz. Hogy ezek a különböző váltók és bónok milyen következménnyel járhatnak egy lavina esetén, azt az 1918-as eseményekből láthatjuk. Hogy ez be ne következzen, külföldi, hogy enyhén szóljunk, „hadizsákmánnyal” igyekeznek megszerezni azt, amit a nép már nyújtani képtelen.

Ausztria volt az első állomása a külföldi terjeszkedésnek. A bécsi bankok minden aranykészletét Németországba vitték. Volt tehát anyagi lehetőség a fegyverkezés folytatására. De mindent elkövettek más téren is, az osztrák függetlenség teljes felszámolásaira. A legnagyobb osztrák iparvállalatok mint pl az Alpine Montangesellschaft, a D. D. S. G. (Donaudampfschiffahrtsgesellschaft) a Dunamedence legnagyobb hajózási vállalata, stb. mind a Hermann Goering állami koncernbe olvadt. Hogy a dohányjő-

vedék és más állami monopól, Németország birtokába került, csak természetes.

A 680.000 négyzetkilométer területű és 86.500.000 lakosú Németország iparban most rendkívül gazdag, de két fontos cikke hiányzik: élelmiszer és petroléum. Tank, repülőgép, tengeralattjáró, hadihajó stb. csak ócskavas benzinnélkül és érthető, ha Németország minden figyelme Románia felé fordult. Románia az egyetlen közeli ország, ezekkel a nyersanyagokkal rendelkezik és a márciusi viharos napok után Németország mekisérelte a világot itt is kész tények elé állítani. A nyugati hatalmak és Oroszország közbelépésének köszönhető, hogy Németország egyelőre megelégedett az 1938 novemberi szerződés felújításával, azzal az eltéréssel, hogy szabad területen német mérnökök is eszközölhetnek kutatásokat és fúrást. Az így felfedezett olajat csak Németország vehetné át. Tudnunk kell azonban, hogy angol, holland és amerikai mérnökök minden talpalattnyi helyet már régen felkutattak és valószínű, hogy a német konkurenciának egy gyűszűnyi petroléumot is hagytak. A romániai források azonban apadnak. Az 1937-es 7.15 millió tonnával szemben 1938-ban már csak 6.6 millió tonna volt a termelés, és ha Németországnak minden ellenállás dacára, sikerülne az egész mennyiséget megszerezni, ezzel évi szükségletének csak a felét fedezné. Lehet, hogy normális kereskedelmi megállapodásokkal Németország megoldhatná ezt a két kérdést is, azonban a benzin, de még erősebben az élelmiszer hiánya és pénzügyi nehézségei oly nagyok, hogy sürgős kiutat kell találnia. Európára még komoly napok várnak.

★

Az olasz hivatalos körök, mint elkövetnek, hogy kereskedelmi mérlegük passzivitását megszüntessék. 1937-ben Olaszország mérlege 5 milliárd lira passzívával zárult. Ez súlyos teherként ne-

hezedett az ország egész gazdasági életére. Kénytelenek voltak különleges tétéleket mozgósítani (mint pld. az Abesszin háborúra adományozott értékeket). Szigorú intézkedésekkel igyekeztek a kivitt fokozni, de a nyersanyagban szegény Olaszország eredményt elérni nem tudott, 1938-ban 2.7 milliárd lírával csökkent ugyan a kereskedelmi mérleg passzívája, de ezt nem a kivitel növekedésével, hanem a behozatal csökkenésével érték el. Így pl. 1.1 milliárd értékű búzával kevesebbet vásároltak, ami a kenyér minőségének terhére ment. Ez, valamint más élelmiszer-behozatal csökkentése azonban nem olyan tényező, ami-

vel hosszabb ideig számolni lehet. Csökkentették továbbá a pamut gyapju behozatalt is. Emelkedett viszont a fegyverkezéshez szükséges nyersanyagok és félgyártmányok behozatala. Németországból a behozatal 200 millió lírával csökkent. Japánnal az egész kereskedelmi forgalom jelentéktelen. A külkereskedelmi forgalom csökkent még Jugoszláviával, Romániával, Magyarországgal, a nyugati államokkal, Észak és Délamerikával. A fenti adatok az olasz hivatalos statisztika jelentése és tükrözik Olaszország bel és külpolitikai helyzetének.

Vas Béla

Könyvszemle

Hans Fallada: Farkas a farkasok között.

Mai német regény, két nagy kötetben. Mivére ez a nagy felkészültség, nekigyürkőzés? Az első kötet még normális terjedelmű. Ez lényegében egy sokat megpróbált, szegény lány és az 1922 évi német züllesztő rendszerben megingott jellemű, kártyás úri esetét írja le. A lány rokonszenves, szép elképzelés. Ahogy szegénységi és aszszonyi kettős kiszolgáltatottságában a híres német kispolgári rend és képmutatás meg akarja fojtani, de mégis fennmarad. E két embernek meglátása izmos írói tehetség, mélyre néző szem határozott nyomait mutatja. De a technika, ez a történet folytonosságát minduntalan megszakító, a törtémes helyeit és személyeit ide-oda cikáztató módszer nem sok jót sejtet. Az írónak ügylészük többet kell elhallgatni, mint amit elmondhat. Másképp máshová jutna. Ezért úgy tesz mintha csak leírna: a francia naturalizmus szenttelenségét szedi magára. A második kötet testes, Ormótlan arányok, torzonborz, esetlen elgondolások. Lényegében egészen más világ, mint az első kötet, más em-

berek sorsa, Valóságos rémregény, mely végtelen folytatásokban jöhetne. A szerző ócska romantikus módszerekkel borzongatja az olvasót. Lesz még rosszabb is, jeleníti be például egy fejezet szörnyűsége végén. Lezúllott junker család, idegbeteg, akaratnélküli, vagy gonosz emberek, a szabad csapatok puccsa, megszökött fegyencek és cselédlányok dorbézolása az elhagyott kastélyban, ördögi inas által megszöktetett és tönkrement némes kisasszony stb. stb. A hős tulajdonképpen egy „páratlanul erős, jeges tekintetű detektív”. Aki — tulajdonképpen egy puccs szolgálatában — kíméletlenül üldöz minden „gazságot”, vasmarkával szétmorzsol, néha elismer, tesz-vesz, mint valami földi Zeusz. Könyörtelen, jéghideg, de — tisztelt olvasó — muszáj észrevenni, hogy a mord, erőszakos külső alatt érző szív dobog, vagyis hogy ő jelképe a nagy változásnak, mely hajdan minden német embert ilyen vasmarokkal fog megfogni és rendre tanítani. Közben a szerző jól odamondogatta a junkereknek, akik ellen, úgy látszik, több kifogása van, mint a hivatalos köröknek. Például meg-